

Pacient s nově diagnostikovaným diabetem v ordinaci praktického lékaře

MUDr. Eva Papežová

Diabetologické centrum, Interní gastroenterologická klinika LF MU a FN Brno

Diabetes mellitus (DM) je chronické, progredující heterogenní onemocnění, které je charakterizováno hyperglykemií. Ke snížení morbidity a mortality pacientů s DM je velmi důležité časné stanovení diagnózy a zahájení léčby. DM je nejčastěji diagnostikován v ordinacích všeobecných praktických lékařů, kteří se také o nekomplikované pacienty s DM 2. typu starají. Základem léčby jsou režimová opatření (dieta, fyzická aktivita) a farmakoterapie. Lékem první volby je u pacientů s DM 2. typu metformin. Nedílnou součástí léčby je i edukace pacientů s DM, aby o své nemoci měli potřebné informace a rozuměli doporučovaným léčebným opatřením.

Klíčová slova: diabetes mellitus, stanovení diagnózy diabetes mellitus, léčba v ordinaci praktického lékaře.

A patient with newly diagnosed diabetes in the office of general practitioner

Diabetes mellitus (DM) is a chronic progressive heterogeneous disease that is associated with episodes of hyperglycemia. Early diagnosis and initiation of treatment are very important to reduce the morbidity and mortality of patients with DM. DM is most often diagnosed by general practitioners, who also care for uncomplicated patients with type 2 DM. The basis of treatment is regimen measures (diet, physical activity) and pharmacotherapy. Metformin is the drug of first choice in patients with type 2 DM. An integral part of the treatment is to educate the patients with DM to understand their disease and the recommended treatment measures.

Key words: diabetes mellitus, diagnosis of diabetes mellitus, treatment at the general practitioner.

Úvod

Diabetes mellitus (DM) je heterogenní skupina metabolických onemocnění, jejichž hlavním příznakem je hyperglykemie (1). Ta je způsobena absolutním nebo relativním nedostatkem inzulínu, buď v důsledku poruchy sekrece inzulínu, jeho nedostatečným účinkem v cílových tkáních nebo kombinací obou uvedených mechanismů (1, 2).

Podle údajů Národního registru hrazených zdravotních služeb bylo v roce 2021 v České republice 1 065 012 pacientů s DM (3), z nichž zhruba 90 % tvoří pacienti s DM 2. typu. Onemocnění má progresivní charakter a často je spojeno s dalšími rizikovými faktory aterosklerózy (dyslipidemie, arteriální hypertenze,

centrální obezita, endoteliální dysfunkce, vyšší pohotovost k tvorbě trombů) (4).

Klasifikace diabetes mellitus

Současná klasifikace rozlišuje několik typů DM:

1. autoimunitní DM 1. typu, včetně pomalu progredujícího diabetu 1. typu (LADA), tj. latentní autoimunitní diabetes dospělých,
2. DM 2. typu,
3. ostatní specifické typy DM – sekundární (při onemocněních pankreatu, imunosupresi, endokrinopatiích), monogenní DM (MODY),
4. gestační DM vzniklý v těhotenství (4).

Kromě toho se rozlišují i hraniční poruchy glukózového metabolismu – zvýšená glykemie nalačno (IFG) a porušená glukózová tolerance (PGT), které se souhrnně označují pojmem prediabetes (4, 5). Klasifikace DM a prediabetu je podrobněji uvedena v tabulce číslo 1.

Projevy onemocnění diabetes mellitus

Typické příznaky rozvinutého DM jsou žízeň, suchost v ústech, polydipsie, polyurie s nykturií, hubnutí při normální chuti k jídlu, únava, nevykonnost, malátnost, případně kolísání zrakové ostrosti (2). U většiny pacientů s DM 2. typu však typické příznaky chybějí a stanovení diagnózy je tak

MUDr. Eva Papežová

Diabetologické centrum, Interní gastroenterologická klinika LF MU a FN Brno
papezova.eva@fnbrno.cz

Cit. zkr.: Med. Praxi. 2023;20(1):35-39

Článek přijat redakcí: 1. 1. 2023

Článek přijat k publikaci: 29. 1. 2023